

17. Huoltotoimi¹⁾

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Vuosi 1961 jatkui hyvien taloudellisten suhdanteiden vallitessa. Työttömyys avuntarpeen syynä väheni lähes v:n 1956 tasolle. Huollonsaajien lukumäärä aleni edelleenkin ollen väheneminen edellisestä vuodesta 10.7 %. Huoltoaputapauksia oli eniten maaliskuussa ja vähiten elokuussa. Kertomusvuoden alussa aloitti toimintansa uusi laitoshuoltotoimisto Koskelan sairaskodin keskusrakennuksessa. Laitoshuoltosektorilla oli kertomusvuosi vilkas vanhojen laitusrakennusten peruskorjausten ja uusien laitosten suunnittelun ja rakentamisen vuoksi. Koskelan sairaskodin uusi keskusrakennus valmistui lopullisesti vuoden alkupuolella. Roihuvuoren vanhainkodin varsinaiset rakennustyöt aloitettiin elokuussa.

Huoltolautakunnan toimialaa koskevasta tai siihen oleellisesti liittyvästä lainsäädännöstä mainittakoon tärkeimpinä jäljempänä mainittuina päivinä annetut lait ja asetukset: 26.1. valtioneuvoston päätös lapsilisän määrän korottamisesta; 3.2. asetukset sotilasvammalain 6 §:n 3 momentissa säädetyn sairaanhoidon korvaamisesta ja Ilmajoen työlaitoksesta annetun asetuksen 5 §:n muuttamisesta; 10.2. laki päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta ja huoneenvuokralaki; 9.3. erityislapsilisäasetus ja valtioneuvoston päätös veroäyriä enimmäismääristä erityislapsilisää myönnettäessä; 16.3. valtioneuvoston päätös vähävaraisille äideille järjestetyn lomaviettotoiminnan valtionavusta; 30.3. asetus sairaanhoitolaitosten eräisiin palkkauskustannuksiin annettavan valtionavun perusteista ja asetus sairaanhoitolaitosten maksuista, korvauksista ja palkkioista; 21.4. laki elatusavustusten korottamisesta annetun lain 1 ja 4 §§:ien muuttamisesta; 26.4. sisäasiainministeriön päätös kaatumatautisten hoitolaitosten päivämaksusta; 3.5. asetus sairaanhoitolaitosten eräisiin palkkauskustannuksiin annettavan valtionavun perusteista annetun asetuksen 1 §:n muuttamisesta; 18.5. valtioneuvoston päätös perhelisälain toimeenpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen 1 §:n muuttamisesta; 19.5. lait kansaneläkelain 30 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja uudesta 35 §:n 4 momentista sekä kansaneläkelain 30 §:n muuttamisesta ja uudesta 35 §:n 4 momentista; 26.5.

¹⁾ Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja huoltotoimen eripainoksessa.

asetus erityislapsilisäasetuksen 6 §:n muuttamisesta; 9.6. asetus sairaala-asetuksen 16 §:n muuttamisesta; 19.6. laki ja valtioneuvoston päätös huoneenvuokrien säännöstelystä; 8.7. työntekijäin eläkelaki, laki eläkesäätiölain muuttamisesta, laki avustuskassalain muuttamisesta, laki huoltoapulain 5 §:n muuttamisesta ja laki liikuvasta kaupasta; 15.9. laki ja 1.12. asetus maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain ja asetuksen muuttamisesta; 10.11. laki sairaanhoitolaitosten eräisiin palkkakustannuksiin annettavan valtionavun perusteista annetun lain muuttamisesta sekä asetus sairaanhoitolaitosten eräisiin palkkakustannuksiin annettavan valtionavun perusteista annetun asetuksen muuttamisesta ja asetus eräistä sairaanhoitolaitosten eräisiin palkkakustannuksiin annettavan valtionavun perusteista annetun asetuksen 1 §:n muuttamisesta; 16.11. valtioneuvoston päätös kansaneläkkeiden sitomisesta elinkustannusindeksiin; 14.12. valtioneuvoston päätös invalidihuoltolain täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen 1 §:n muuttamisesta; 15.12. asetus päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta ja asetus vajaamielisasetuksen muuttamisesta sekä 30.12. laki lapsiperheiden asumistuesta ja laki eräiden vuokrasuhteiden järjestämisestä huoneenvuokrasäännöstelyn päättyessä.

Huoltoavun vaikutuspiiri, johon luetaan avustuksia saaneet yksinäiset henkilöt sekä vastaavasti perheen päämiehet aviopuolisoineen ja alle 16 vuoden ikäisine lapsineen, käsitti kertomusvuonna kaikkiaan 29 430 henkilöä eli 6.4 (ed. v. 7.3) % väestöstä. Edelliseen vuoteen verraten huoltoavun vaikutuspiiriin kuuluvien henkilöiden lukumäärä väheni 3 538 eli 10.7 % (ed. v. väheni 2 225 henk. eli 6.3 %).

Huoltolautakunnan työtuissa huoltosuhteessa olevien työntekijäin ja heidän työpäiviensä määrä oli keskimäärin hieman alhaisempi kuin edellisellä vuonna. Irto-laishuollossa olleiden lukumäärä aleni jonkin verran edellisestä vuodesta, kun sitä vastoin raittiushuollossa olleiden, juopuneina tavattujen henkilöiden samoin kuin alkoholisti-huollossa olleiden lukumäärät nousivat. Valtion kustantamista sosiaalisista toimenpiteistä ja avustuksista voidaan mainita, että lapsilisää¹⁾, invalidirahaa, sotilasavustusta ja ammattiopintojen avustuksia saaneiden lukumäärät nousivat, kun sitä vastoin sotaorpojen työhuoltoa ja invalidihuoltoa saaneiden luvut alenivat. Kodinhoitoapua saaneiden perheiden luku oli jonkin verran pienempi kuin edellisellä vuonna.

Huoltotoimen bruttomenot²⁾ nousivat edellisestä vuodesta n. 210.3 mmk ollen kertomusvuonna 2 843.1 mmk. Nettomenot olivat n. 1 825.3 mmk eli n. 58.6 mmk suuremmat kuin edellisellä vuonna.

A. Huoltolautakunta ja sen toiminta

I. Kokoonpano ja kokoukset

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 11 jäsentä ja 11 lisäjäsentä, varajäseniä ja varalisiä jäseniä oli vastaava määrä.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi lähetystöneuvos Reino Kuusi ja varapuheenjohtajana rovasti Axel Palmgren. Jäsenet olivat: yllilääk. Johannes Heikkinen,

¹⁾ I neljännes. (Lapsilisätoimisto siirtyi 1.5. lukien lastensuojelulautakunnan alaisuuteen). — ²⁾ Lu-kuun ottamatta Kansaneläkelaitokselle kustannusosuuksina suoritettua 632 305 938 mk.

kirjanpit. Lahja Koski, asent. Harry Lindgren, katulähetystyöntekijä Arvid v. Martens, toimits. Veikko Porkkala, teol.tri Veikko Päivänsalo, kirjanpit. Aune Salminen, toiminnanjoht. Kalevi Vatanen sekä opetusneuvos Hilja Vilkema. Varajäsenet olivat: toimitt. Carl-Johan Berg, rva Tuulikki Helismaa, rva Ester Kivi, pankkivirk. Berndt-Johan v. Konow, siht. Veikko Laitinen, työnjoht. Aarne Lipasti, kansak.op. Hilikka Lukkari, leht. Kieli Ovaskainen, vaat.työntek. Mirjam Parviainen, rva Aino Talvio ja siht. Jaakko Tuominen. Lisäjäseninä olivat: varat. Georg Ehrnrooth, ylivahtimest. Eino Hintikainen, fil.maist. Vivan Juthas, rva Jenny Linko, autonkulj. Oiva Lundén, pankkivirk. Anita Martikainen, rva Tyyne Nevalainen, rva Veera Pessi, os.siht. Eva Sallavo, omp. Elsa Salonen ja toiminnanjoht. Irma Turunen. Varalisjäsenet olivat: rva Kerttu Helander, siivooja Vieno Hänninen, kamr. Lauri Karvonen, hallinto-op.kand. Tapio Koivula, pankkivirk. Berndt-Johan v. Konow, rva Gunnel Meinander, kirvesmies Emil Nieminen, omp. Viliina Pyykkö, os.pääll. Jorma Sallamo, rva Siiri Taipale ja omp. Elsa Vainikainen.

Jaostot ja huoltolaitosten johtokunnat. Sosiaaliyhjessäännön mukaisesti huoltolautakunta asetti kertomusvuodeksi seuraavat 15 jaostoa: hallintojaoston, omaisuus- ja holhousjaoston, 10 huoltojaostoa, alkoholistihuoltojaoston, työhuoltojaoston sekä väestöasiainjaoston ¹⁾).

Hallintojaostoon kuuluivat puheenjohtajana lautakunnan puh.joht. Kuusi sekä jäseninä varapuh.joht. Palmgren, jäsenet v. Martens, Päivänsalo ja Vatanen, huoltoimen toim.joht. Osmo Toivola sekä huoltoviraston apul.johtajat Eero Haapasalo, Irja Alho, Harry Walli ja Ensio Lundell.

Omaisuus- ja holhousjaostoon kuuluivat puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja sekä jäseninä jäsen Porkkala ja lisäjäsen Ehrnrooth.

Huoltojaostoissa 1—9 ja laitoshuoltojaostossa toimi puheenjohtajana lautakunnan määräämä huoltoviraston apulaisjohtaja sekä jäseninä yksi lautakunnan jäsen ja yksi lisäjäsen, nimittäin 1. jaostossa Porkkala ja Sallavo, 2. jaostossa Salminen ja Lundén, 3. jaostossa Lindgren ja Juthas, 4. jaostossa Salminen ja Nevalainen, 5. jaostossa Heikkinen ja Linko, 6. jaostossa Koski ja Martikainen, 7. jaostossa Palmgren ja Hintikainen, 8. jaostossa Heikkinen ja Linko, 9. jaostossa Vilkema ja Lundén sekä laitoshuoltojaostossa Kuusi ja Salonen.

Alkoholistihuoltojaostoon kuuluivat puheenjohtajana ensimmäinen apul.joht. Haapasalo ja jäseninä v. Martens ja Hintikainen.

Työhuoltojaoston puheenjohtajana oli ensimmäinen apul.joht. Haapasalo sekä jäseninä Vilkema ja Pessi .

Väestöasiainjaoston ¹⁾ puheenjohtajana oli apul.joht. Alho sekä jäseninä Heikkinen ja Turunen.

Huoltolautakunnan alaisten laitosten johtokuntiin kuuluivat nelivuotiskautena 1961—1964: huoltolaitosten johtokuntaan Päivänsalo, Koski ja Turunen, joista Päivänsalo puheenjohtajana, Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan Vatanen, Palmgren ja Salminen, joista Vatanen puheenjohtajana, Tervalammen työlaitoksen huoltoasiain johtokuntaan työlaitoksen joht. Veikko Laajarinne, vartijain esimies Nikolai Hautaviita ja kansak.op. Aatos Tanskanen, joista Laajarinne puheenjohta-

¹⁾ Lapsilisätoimisto siirtyi lastensuojelulautakunnan alaisuuteen 1.5., jolloin myös väestöasiainjaoston toiminta päättyi.

jana, sekä työtupien johtokuntaan v. Martens, Lindgren ja Sallavo, joista v. Martens puheenjohtajana.

Kaupunginhallituksen edustajina oli 1.1.—30.6. huoltolautakunnassa, hallintojaostossa ja Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa rahatointa johtava apulaiskaupunginjohtaja, omaisuus- ja holhousjaostossa, huoltolaitosten johtokunnassa ja työtupien johtokunnassa valtiot.kand. Veikko Järvinen ja 1.7.—31.12. huoltolautakunnassa, hallintojaostossa ja huoltolaitosten johtokunnassa sairaala- ja sosiaali-tointa johtava apulaiskaupunginjohtaja, omaisuus- ja holhousjaostossa ja työtupien johtokunnassa varat. Aatto Väyrynen, Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa hallitusneuvos Arvo Salminen sekä alkoholistihuoltojaostossa toimits. Martti Joki-nen.

Tilisäännön edellyttäminä kassan sekä arvopaperien ja vakuuksien tarkastajina toimivat huoltolautakunnan valitsevat jäsenet Palmgren ja Salminen.

Kokoukset. Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 14 ko-kousta, joissa käsiteltiin yhteensä 241 asiaa. Hallintojaosto kokoontui 12 kokoukseen, joissa käsiteltiin kaikkiaan 143 asiaa tai asiaryhmää. Muilla jaostoilla oli kokouksia seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku	Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku
1	28	341	9	24	301
2	26	260	Laitoshuoltojaosto	30	320
3	26	327	Omaisuus- ja hol-		
4	51	632	housjaosto	12	355
5	25	322	Väestöasiainjaosto	7	7
6	37	243	Työhuoltojaosto ...	29	234
7	26	327	Alkoholistihuolto-		
8	25	321	jaosto	44	1 398

Huoltolaitosten johtokunta kokoontui 19 kertaa käsitellen 547 asiaa.

Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 11 kokousta ja niissä pidettyjen pöytäkirjojen pykälää yhteensä 113. Tervalammen työlaitoksen huoltoasiain johto-kunta kokoontui 38 kertaa ja oli sen käsittelemien pykälien lukumäärä 341.

Työtupien johtokunta kokoontui 12 kertaa käsitellen 119 asiaa.

Helsinki-mitali myönnettiin lautakunnan lisäjäsenelle Eino Hintikaiselle.

II. Tärkeimmät päätökset

Yksityisten vanhainkotien tukeminen. Talousarvioon huoltolautakunnan käytet-täväksi merkitystä ao. määrärahasta huoltolautakunta jakoi avustuksina kaikkiaan 29 vanhainkodin ja 5 asuntolatyypin vanhustenkodin ylläpitomenoihin helsin-kiläisten vanhusten hoitopäivien osalta 18 219 480 mk. Näissä vanhainkodeissa ja van-hustenkodeissa oli yhteensä 1 042 hoitopaikkaa ja niissä hoidettujen helsinkiläisten vanhusten hoitopäivien luku v. 1960 oli kaikkiaan 318 401 (17. 4. 91 §).

Äiti- ja lapsikotien tukeminen. Huoltolautakunnan talousarvioon merkitystä ao. määrärahasta lautakunta jakoi avustuksina neljälle Helsingissä toimivalle ja helsin-kiläisten tarvetta palvelevalle äiti- ja lapsikodille yhteensä 2 847 680 mk (13.3. 54 §).

Vanhusten lomanvietto- ja kesävirkestystoiminnan tukeminen. Talousarvioon huoltolautakunnan käytettäväksi merkitystä ao. määrärahasta jaettiin avustuksina 16:lle vanhusten lomanvietto- ja kesävirkestystoimintaa harjoittavalle järjestölle yhteensä 598 300 mk (17.4. 93 §).

Invalidijärjestöjen tukeminen. Talousarvioon merkitystä ao. määrärahasta lautakunta jakoi avustuksina kaikkiaan 9 invalidijärjestölle 13.5 mmk helsinkiläisten invalidien omatoimisuuden ja itse-elatuskykyisyyden edistämiseen tähtäävään toimintaan käytettäväksi (26.5. 106 §).

Alkoholistihuollon tehostamiseen huoltolautakunta myönsi avustuksina Vapaan Alkoholistihuollon kannatusyhdistykselle 400 000 mk ja Kansan Raittiusapu nimiselle yhdistykselle 100 000 mk (30. 1. 17 §).

Muista päätöksistä mainittakoon tuberkuloottisten ja reumaattikkojen toipilarahan määrän tarkistus (hall.jsto 2.1. 14 §); utteruusrahojen maksamisen perusteiden määrääminen lautakunnan alaisissa vanhustenhuoltolaitoksissa (21.8. 149 §); vaalipropagandan kieltäminen lautakunnan alaisissa vanhustenhuoltolaitoksissa (13.2. 28 §, 16.10. 195 §); lääkäreiden yksityispaikkojen järjestäminen huoltolaitosten sairaosastoilla sekä ohjeiden antaminen lääkärintodistuksista ja -lausunnoista huoltolaitosten lääkäreille maksettavista palkkioista (20.11. 219 §) sekä ravinto- ja käyttövaranormien tarkistus (19.12. 238 §).

III. Esitykset

Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: Tervalammen työlaitoksen 25-vuotisjuhlien viettämistä (13.2. 26 §); lapsilisä- ja erityislapsilisälain täytäntöönpanon aiheuttamia toimenpiteitä (27.3. 64 §); vanhusten huoltolaitosten hoitotaksoja (27.3. 72 §); täysihoitokodin perustamista alkoholisteja varten (17.4. 90 §); huoltoviraston keskusrekisterin uudelleenjärjestelyä (17.4. 92 §); komitean asettamista selvittämään kaupungin mahdollisuuksia työtilaisuuksien järjestämiseksi vanhahkoille henkilöille (11.9. 165 §, 16.10. 185 §); päivähoitotoiminnan kokeilua Koskelan sairaskodissa (6.11. 202 §) ja vanhustenhuoltolaitosten kirjastotoimintaa (19.12. 237 §).

IV. Lausunnot

Vuoden kuluessa annettiin eri viranomaisille lukuisia lausuntoja, joista osan käsittelee huoltolautakunta, osan lautakunnan hallintojaosto. Kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat mm. seuraavia asioita: mustalaiskysymystä selvitelleen komitean mietintöä (30.1. 10 §); vajaamielishuoltokomitean mietintöä (27.2. 48 §); eräiden kansaneläkkeensaajien vapauttamista suorittamasta aluelääkäreiden palkkioista (27.3. 67 §); Haagan korttelin n:o 29088 tonttien n:o 4 ja 5 käyttöä (27.3. 70 §); mielisairaanhuoltopiirin organisaatiojaoston mietintöä (27.3. 73 §); Asuntosäästäjät- nimisen yhdistyksen toimesta Suursuolle rakennettavaa vanhusten asuntoalaa (26.5. 110 §); vanhusten huoltolaitosten tonttien varaamista (12.6. 119 §); kotisairaanhoidon aloittamista Marian sairaalassa (21.8. 142 §); vanhusten hoito- ja asunto-olojen parantamista koskevaa aloitetta (11.9. 157 §); kansaneläkettä saavien vanhusten ja työkyvyttömien asuntokysymystä (16.10. 185 §); holhousapukomitean

mietintöä (11.9. 170 §); Helsingin kaupungin 400-vuotiskotisäätiötä koskevaa aloitetta (16.10. 192 §); sairaalalautakunnan asettaman mielisairaanhuoltopiirin organisaatiojaoston mietintöä (19.12. 230 §); seuraavien vapaiden huoltojärjestöjen toimintansa tukemiseksi anomien avustusten, halpakorkoisten lainojen yms. myöntämistä: Asuntosäästäjät (27.2. 43 §), Mannerheim-liitto (13.2. 35 §, 19.12. 232 §), Asuntolayhdistys (13.3. 53 §, 20.11. 220 §, 19.12. 233 §), Keski-Helsingin Valkonauha-yhdistys (27.3. 65 §), Marian Sairaskoti-Säätiö (17.4. 85 §), Helsingin Sokeat (hall.jsto 3.6. 69 §), Suomen Sokeain Hierojain Yhdistys (hall.jsto 3.6. 71 §), Vankeusyhdistys (21.8. 136 §), Barnavårdsföreningen i Finland (21.8. 138 §), Lomakodin Kannatusyhdistys (21.8. 139 §), Kodittomien Tuki—Hemlösas Stöd (21.8. 140 §), Väestöliitto (11.9. 174 §), Omakoti-Säätiö (6.11. 203 §), Suomen Mielenterveysseura (20.11. 217 §), Sjömansro (19.12. 227 §) ja Helsingin A-klinikka (19.12. 239 §). Lisäksi annettiin lausunto 28:n eri järjestön anomuksista apurahojen saamiseksi yleishyödyllisten yhdistysten ja laitosten tukemiseen varatusta määrärahasta (27.3. 71 §).

Lautakunnan eri jaostot antoivat viranomaisille ja yksityisille huoltojärjestöille tuhansia yksityisiä henkilöitä ja huollonsaajia koskevia lausuntoja. Eniten pyysivät näitä lausuntoja Valtion Tapaturmatoimisto ja Kansaneläkelaitos.

V. Vanhainkotikomitea

Kaupunginhallituksen v. 1959 asettama vanhainkotikomitea jatkoi työtään vanhainkotien ja muiden huoltotoimen alaan kuuluvien huoltolaitosten sijaintikysymyksen selvittämiseksi. Samalla tutkittiin ko. laitosten tyyppikysymystä. Komitean puheenjohtajana toimi huoltotoimen toim.joht. Toivola ja sen jäsenenä huoltolautakunnan jäsen Päivänsalo, yhteisk.tiet.kand. Heikki Hilpi, Koskelan sairaskodin joht. Arvo Paasivuori ja yllilääk. Lars Tötterman, Kustaankartanon vanhainkodin ylihoit. Lahja Dammert, sosiaalineuvos Paavo Mustala ja kaup.arkkit. Erkki Koiso-Kanttila ja sihteerinä huoltoviraston ensimmäinen apul.joht. Haapasalo.

VI. Mustalaisasiain neuvottelukunta

Kaupunginhallitus asetti 13.4. kertomusvuonna mustalaisasiain neuvottelukunnan edelleen kehittämään mustalaiskysymyksen kokonaisratkaisuun tähtääviä suunnitelmia mustalaiskomitean 13.6.1960 päivätyyn mietintöön sisältyviä suuntaviivoja noudattaen ja valtion toimesta mahdollisesti toteutettavat suunnitelmat huomioon ottaen sekä tekemään tarpeelliseksi katsomiaan ehdotuksia ja esityksiä asianomaisille kaupungin viranomaisille mustalaisten sosiaalisen aseman parantamisesta sekä määräsi toimikaudeksi 1961—1962 neuvottelukunnan puheenjohtajaksi teol.tri Veikko Päivänsalon ja jäseniksi lastenhuoll.tark. Margit Törnuddin, huoltoviraston alkoholisti huoltotoimiston pääll. Paavo Ahokkaan, Helsingin työvoimapiirin apul.piiripääll. Kaarlo Koskenkylän, kiinteistöviraston tonttiosaston pääll. Kalevi Korhosen sekä Mustalaislähetyksen toiminnanjoht. V. Piiraisen. Neuvottelukunta valitsi sihteerikseen huoltoviraston sihteerin Usko Tiaisen.

VII. Työtupakomitea

Kaupunginhallitus asetti 2.11. komitean tutkimaan ja tekemään yksityiskohtaisen ehdotuksen huoltolautakunnan alaisen työtupatoiminnan vastaisesta järjestämi-

sestä sekä nimesi komitean puheenjohtajaksi lähetystöneuvos Reino Kuusen ja jäseniksi huoltotoimen toim.joht. Toivolan, valtuutettu v. Martensin, työtupien joht. Eerikäisen, varat. Väyrysen, rva Kosken sekä tarkast. Halosen. Komitea otti nimekseen Työtupakomitea ja valitsi sihteerikseen varat. Tiaisen.

B. Huoltoviraston ja huoltolaitosten toiminta

I. Henkilökunta, huoneistot, kansliatyö

Henkilökunta. Huoltoviraston ensimmäinen apul.joht. Yrjö Salo erosi virastaan 1.5. lukien. Virkaan valittiin 1.9. lukien fil. maist. Eero Haapasalo ja sihteerin virkaan 1.12. lukien varat. Usko Tiainen.

Huoltoviraston henkilökunnasta siirtyivät eläkkeelle mm. toimistoapulaiset Helmi Björkqvist, Ester Heiskanen ja Tilda Plato. Helsinki-mitalin sai kassanhoit. Bertha Laurell ja Kaupunkiliiton hopeisen ansiomerkin 25 vuoden palveluksesta eläkkeellä olevat huoltotarkastajat Naema Kajava ja Ester Tapanainen.

Huoneistot ym. Huoltotoimistot pidettiin yleisöä varten avoimna arkisin klo 10—13, paitsi lauantaisin ja juhla-aattoina klo 10—12. Asiamiesosastolla, kassa- ja tiliosastolla sekä alkoholistihuoltotoimistolla oli päivävastaanottojen lisäksi määräpäivinä iltavastaanottoja. 1.1. aloitti toimintansa uusi laitoshuoltotoimisto ja vastaava huoltojaosto Koskelan sairaskodin keskusrakennuksessa Käpyläntie 11. Kertomusvuoden aikana muuttivat 6. huoltotoimisto Linnankatu 10:een ja alkoholistihuoltotoimisto, alkoholistihuollon poliklinikka, työhuoltotoimisto ja kodinhoitoimisto Hämeentie 31:een.

Toimistotyö. Huoltoapua, sotilasavustuksia yms. varten asetettujen huoltotoimistojen huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 30 366 kotikäyntiä huoltotapausten tutkimiseksi. Toimistojen huoltosisaret suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä lapsia, sairaita, vanhuksia tai muita erityishuoltoa tarvitsevia henkilöitä. Näitä kotikäyntejä oli yhteensä 30 462.

Rekisteritoimistossa avunsaajain keskusrekisterin henkilökorttien lukumäärä lisääntyi kertomusvuonna 7 740:llä. Vuoden aikana käsiteltiin 8 291 sairaalahoitoa koskevaa anomusta, joiden johdosta annettiin maksusitoumus sairaaloihin 6 901 tapauksessa. Sairaalahoitoanomuksista aiheutui kaikkiaan 1 283 huoltotarkastajien sairaalakäyntiä. Toimisto käsitteli 853 kansaneläkelaitoksen eläkehakemusta koskevaa lausuntopyyntöä.

Lapsilisätoimisto ¹⁾ suoritti sille saapuneiden ilmoitusten perusteella lain mukaiset lapsilisät niihin oikeutetuille nostajille, joiden luku vuoden ensimmäisenä neljänneksenä oli 65 086. Näiden lisäksi lastensuojelulautakunta ja huoltolautakunta nostivat niiden huostassa olevien tai laitoksissa hoidettavien lasten lapsilisät.

Kodinhoitotoimistoon tehtiin kaikkiaan 5 181 pyyntöä kodinhoitoavun saamiseksi.

Työhuoltotoimisto hoiti sotaorpojen työhuoltoon, ammattiopintojen avustamiseen ja invalidihuoltoon kuuluvat tehtävät ja teki esityksiä tai antoi lausuntoja

¹⁾ Lapsilisätoimisto siirtyi lastensuojelulautakunnan alaisuuteen 1.5. lukien.

sosiaaliministeriölle ym. yhteensä 3 661 sekä laati 4 529 maksuosoitusta. Toimiston huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 1 330 kotikäyntiä.

Alkoholistihuoltotoimistoon ilmoitettiin vuoden aikana kaikkiaan 131 uutta irtolaistapausta, 560 uutta alkoholistitapausta sekä 611 uutta ns. raittiushuoltotapausta. Tutkimuksia, kuulusteluja ja puhutteluja suorittivat huoltotarkastajat yhteensä 25 099. Yksityiskohtainen selvitys vuoden aikana irtolaishuollossa olleista 550 henkilöstä, alkoholistihuollossa olleista 2 943 henkilöstä sekä raittiushuollon kohteina olleista 853 henkilöstä on edempänä ao. luvuissa.

Asiamiesosaston omaisuus- ja holhousasiain toimistossa hoidettiin kaikkiaan 3 702 henkilön omaisuusasioita, joista kertomusvuonna vireillepantujen luku oli 1 231. Toimiston kortiston mukaan oli holhouksessa vuoden alussa 1 814 ja lopussa 1 837 henkilöä. Holhouksessa tai muuten huollettavina olevien henkilöiden pankki- kirjoja tai vastaavia tilin tositteita oli toimiston hallussa vuoden päättyessä 1 442, joilla olevien talletusten pääoma oli 113 172 467 mk.

Kuntien välisten korvausasiain toimisto esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 1 063 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 675 huoltolautakunnan ja 383 lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta sekä 5 kansaneläkkeen lisäeläkkeen kunnanosuuksista. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna lopullisesti selvitettyjä köyhäinhoitoa ja lastensuojelua koskevia tapauksia 288. Toisilta kunnilta saapui toimistoon korvausvaatimuksia 294 henkilölle annettua huollosta.

Valtioon kohdistuvien korvausasiain toimisto haki valtiolta korvauksia ja koski niistä 5 189 huoltoapua tai lastensuojeluhoitoa tai molempia, 186 sotasiirtolaishoitoa ja 13 köyhäinhoitoa. Näiden lisäksi toimisto teki valtiolle tilityksen 636 henkilölle sotilasavustuslain nojalla myönnetystä sotilasavustuksesta.

Korvausten perimistoiminta oli keskitetty hoidettavaksi asiamiesosaston eri toimistoissa, joita olivat kuntain välisten ja valtioon kohdistuvien korvausasiain toimisto, eläkeasiain toimisto, holhousasiain toimisto, huoltoavun korvausasiain toimisto, lastensuojelun korvausasiain toimisto sekä oikeus- ja virastoasiain toimisto, jossa viimeksi mainitussa hoidettiin lainhaut, ulosmittaukset ja takavarikot yksityisiä korvausvelvollisia vastaan, työlaitokseen toimittamiset ym. pakkoperintään kuuluvat asiat. Eläketuimisto hoiti huoltolautakunnalle maksettaviksi määrättyjä ja välitettäviä huollettavien eläkkeitä koskevat asiat. Mainittakoon, että niiden henkilöiden luku, joiden eläkkeitä ko. tavalla oli hoidettavana, oli vuoden alussa 5 907 ja lopussa 6 203.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

a. Huoltoapulakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Kertomusvuonna sai huoltoapua seuraava määrä yksinäisiä henkilöitä ja erimuotoisia perheitä:

	Luku	%
Yksinäiset miehet, ilman lapsia	4 766	26.2
» » lapsia huollettavana	76	0.4

17. Huoltotoimi

	Luku	%
Yksinäiset naiset, ilman lapsia	8 248	45.3
» » lapsia huollettavana	1 682	9.2
Avioparit, ilman lapsia	1 590	8.7
» lapsia huollettavana	1 856	10.2
Yhteensä	18 218	100.0

Niiden perheiden luku, joissa oli alaikäisiä lapsia, oli 3 614. Nämä jakautuivat lasten luvun mukaan seuraavasti:

	Perheitä, joissa lapsiluku oli										Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Yksinäiset miehet	32	28	6	2	3	3	1	1	—	—	76
Naimattomat naiset	322	34	7	—	2	—	1	—	—	—	366
Muut yksinäiset naiset (lesket, eronneet, erossa asuvat)	556	452	192	70	36	7	3	—	—	—	1 316
Aviopuolisot	548	559	354	214	108	37	24	6	5	1	1 856
Yhteensä	1 458	1 073	559	286	149	47	29	7	5	1	3 614

Lasten yhteinen lukumäärä näissä perheissä oli 7 766. Huoltoapua saaneiden yksinäisten henkilöiden ja perhekuntien jäsenten luku, aviopuolisot ja lapset mukaan luettuina oli 29 430, mikä osoittaa huoltoavun vaikutuspiirin suuruutta Helsingissä. Kaupungin keskiväkiluvusta se oli 6.4 %. Huoltoavun (ennen v. 1957 köyhäinhuolto) vaikutuspiiri on v. 1952—1961 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	Huoltoavun (köyhäinhoidon) vaikutuspiiri	
	Henkilöluku	% väkiluvusta
1952	13 485	3.5
1953	17 432	4.4
1954	17 852	4.4
1955	19 133	4.6
1956	20 081	4.8
1957	22 983	5.4
1958	33 716	7.7
1959	35 193	7.9
1960	32 968	7.3
1961	29 430	6.4

Avuntarpeen syy. Pääsystä oli, kuten aikaisemminkin, hallitsevassa asemassa sairaus tai invalidiuteetti (päämiehen tai perheessä esiintyvä) ja oli niiden osuus 61.6 %. Vanhuus esiintyi siinä 16.6 %:lla, epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus 10.1 %:lla ja työttömyys 2.8 %:lla.

Kymmenvuotiskautena 1952—1961 oli avuntarpeen syiden suhteellinen osuus seuraava:

Avuntarpeen syy	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961
Vanhuus	21.3	18.0	19.6	18.1	18.5	14.6	11.7	13.4	12.5	16.6
Mielisairaus	18.9	16.5	16.6	17.0	18.0	17.7	11.7	11.6	11.9	13.1
Muut sairaudet ja invalideetti	42.3	42.1	41.8	45.9	45.1	43.1	38.8	41.7	48.2	47.3
Vajaamielisyys	1.5	1.0	1.2	1.1	0.9	2.4	1.4	1.3	1.1	1.2
Aviopuolison kuolema	0.4	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2
Perheen suurilukuisuus	0.7	0.5	0.9	0.6	0.6	1.5	1.2	1.2	1.1	0.9
Epäsosiaalinen elämäntapa ¹⁾	8.7	8.4	8.9	9.1	8.5	9.1	8.6	9.4	10.9	10.1
Työttömyys	2.3	8.8	6.4	3.7	2.2	7.8	22.2	16.0	8.0	2.8
Muut syyt	3.9	4.4	4.5	4.4	6.1	3.7	4.2	5.2	6.1	7.8
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Hallitsevina avuntarpeen syinä kaikissa ikäryhmissä 65 vuotta täyttäneitä lukuun ottamatta oli sairaus ja mielisairaus vaikkakin niiden suhteellinen osuus iän mukana kasvoi. 65 vuotta täyttäneillä oli pääasiallisena syynä vanhuudesta johtuvat seikat. Suurina tekijöinä 60 vuotta täyttäneitä lukuun ottamatta oli epäsosiaalinen elämäntapa ja työttömyys, joiden suhteellinen osuus vaihteli eri ikäryhmissä. Seuraavasta ilmenee avuntarpeen syiden suhteellinen osuus prosentteina eri ikäryhmissä.

Avuntarpeen syy	16-19 v	20-29 v	30-39 v	40-49 v	50-59 v	60-64 v	65 v
Vanhuus	—	—	—	—	—	—	53.1
Mielisairaus	4.7	10.7	14.8	17.9	16.8	13.7	8.7
Muut sairaudet ja invalideetti	32.5	35.5	39.8	49.3	62.8	76.8	36.8
Vajaamielisyys	1.7	1.5	1.9	1.9	1.3	1.0	0.2
Aviopuolison kuolema	—	0.5	0.3	0.4	0.2	—	0.1
Perheen suurilukuisuus	—	0.7	2.5	2.5	0.6	0.1	(0.01)
Epäsosiaalinen elämäntapa ¹⁾	5.2	20.5	24.5	16.3	9.0	2.7	0.3
Työttömyys	6.1	4.0	4.3	4.5	4.2	2.2	0.1
Muut syyt	49.8	26.6	11.9	7.2	5.1	3.5	0.7
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Huoltoavun muodon mukaan ryhmittivät avunsaajapäämiehet (yksinäiset tai perheelliset) seuraavasti:

Huoltoavun muoto	Päämiehiä kaikkiaan
Yksinomaan laitoshoido	4 989
» kotiaivustus	8 729
Laitoshoidon lisäksi kotiaivustusta	4 500
	<hr/> Kaikkiaan 18 218

¹⁾ Elatusvelvollisuuden laiminlyöminen, perheensä jättäminen tai muu epäsosiaalinen elämäntapa.

17. Huoltotoimi

Ikä. Avunsaajapäämiehet jakautuivat eri ikäryhmiin seuraavasti:

Ikä, vuotta	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	146	1.8	217	2.2	363	2.2
20—29	886	10.7	777	7.8	1 663	9.1
30—39	1 661	20.1	1 022	10.3	2 683	14.7
40—49	1 603	19.4	1 222	12.3	2 825	15.5
50—59	1 860	22.6	1 533	15.4	3 393	18.6
60—64	688	8.3	903	9.0	1 591	8.7
65—69	507	6.2	956	9.6	1 463	8.0
70—79	720	8.7	2 211	22.2	2 931	16.1
80—	184	2.2	1 122	11.2	1 306	7.1
Yhteensä	8 255	100.0	9 963	100.0	18 218	100.0

Kansaneläkettä saaneet. Kansaneläkkeen tukiosaa tai työkyvyttömyyseläkettä kertomusvuonna saavia yksinäisiä tai perheellisiä oli seuraavasti:

	Huoltoapua saaneiden koko luku	Näistä sai em. eläkettä	
		Luku	%
Yksinäiset miehet	4 766	2 260	47.4
» » lapsia huollettavana	76	16	21.1
» naiset ilman lapsia	8 248	6 539	79.3
» » lapsia huollettavana	1 682	141	8.4
Avioparit ilman lapsia	1 590	1 123	70.6
» lapsia huollettavana	1 856	320	17.2
Kaikkiaan	18 218	10 399	57.1

Edellä mainituista 1 123 lapsettomasta avioparista 545 oli sellaisia, joista kumpikin sai em. eläkettä. Vastaava luku 320 avioparista, joilla oli lapsia, oli 21. Jäljelle jäävissä tapauksissa vain toinen aviopuolisoista sai sanottuja etuisuuksia.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään tarkemmin selkoa eri avustusmuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoidtoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen ja kotiaavustusta saaneista.

Laitoshoidto

Huoltoapulain nojalla hoidettiin avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 8 373 päämiestä ja 1 435 heidän perheittensä jäsentä eli kaikkiaan 9 808 henkilöä (ed. v. 10 574). Laitoshoitopäivien kokonaislukumäärä oli 1 592 093 (1 637 787), joten henkilöä kohden tuli keskimäärin 162.3 (154.9) hoitopäivää.

Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidokit ja huoltopäivät jakautuivat erilais- ten laitosten kesken:

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden ja heidän huoltopäiviensä luku v. 1961

Laitos	Hoidettuja				Huoltopäiviä		
	Päämiehiä			Perheen- jäseniä	Kaik- kiaan	Kaik- kiaan	Keskim. hoidettua kohden
	Miehiä	Naisia	Yh- teensä				
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	3 108	5 265	8 373	1 435	9 808	1 592 093	162.3
Kaupungin omat laitokset	2 581	4 066	6 647	901	7 548	1 315 320	174.3
<i>Huoltolautakunnan alaiset</i>	613	1 792	2 405	114	2 519	638 481	253.5
Koskelan sairauskoti laitoksineen ...	389	1 092	1 481	97	1 578	352 921	223.7
Kustaankartanon vanhainkoti	175	798	973	19	992	277 789	280.0
Tervalammen työlaitos	74	—	74	—	74	7 771	105.0
<i>Sairaalat</i>	1 124	1 076	2 200	640	2 840	90 243	31.8
Marian sairaala	497	392	889	83	972	27 544	28.3
Kivelän sairaala	379	426	805	108	913	28 466	31.2
Malmin sairaala	188	194	382	44	426	11 903	27.9
Auroran sairaala	115	115	230	415	645	17 551	27.2
Laakson sairaala	18	1	19	3	22	1 025	46.6
Toipumiskodit	79	63	142	5	147	3 754	25.5
<i>Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden huoltolaitokset</i>	978	1 356	2 334	170	2 504	586 596	234.3
Nikkilän sairaala	456	940	1 396	68	1 464	454 999	310.8
Hesperian sairaala	450	312	762	93	855	66 396	77.7
B-mielisairaala, Salo	—	36	36	1	37	11 253	304.1
Nummelan sairaala	70	55	125	7	132	39 272	297.5
Psykiatriset huoltolaitokset	68	116	184	19	203	14 676	72.3
Muiden omistamat laitokset	812	1 569	2 381	593	2 974	276 773	93.1
<i>Vanhain- ja turvakodit</i>	83	611	694	27	721	139 542	193.5
Vanhainkodit	60	365	425	11	436	107 995	247.7
Lepokodit	19	74	93	2	95	8 924	93.9
Erilaiset invalidikodit	4	5	9	1	10	1 590	159.0
Ensi-Koti	—	62	62	4	66	4 316	65.4
Sofie Mannerheiminkoti	—	12	12	1	13	803	61.8
Pelastusarmeijan äitikoti	—	2	2	—	2	122	61.0
» » Väinölä ..	—	1	1	—	1	59	59.0
Pippingskiöldin äitikoti	—	53	53	7	60	3 547	59.1
Emmauskoti	—	47	47	1	48	11 441	238.4
Sekalaiset turvakodit ym.	1	4	5	—	5	745	149.0
<i>Työkodit ja siirtolat</i>	4	3	7	—	7	270	38.6
Uudenmaan työlaitos	4	3	7	—	7	270	38.6
<i>Sairaalat, parantolat yms.</i>	615	903	1 518	535	2 053	62 500	30.4
Yleiset ja yksityiset sairaalat	520	780	1 300	528	1 828	41 247	22.6
Työterveyslaitos	22	15	37	1	38	1 112	29.3
Tuberkuloosiparantolat	6	2	8	—	8	279	34.9
Invalidisairaalat ja hoitolat	7	7	14	—	14	836	59.7
Sairaskodit	7	49	56	1	57	7 788	136.6
Sekalaiset hoitolat ja parantolat ...	60	60	120	6	126	11 238	89.2
<i>Mielisairaalat ym.</i>	134	187	321	34	355	74 461	209.7
Kellokosken sairaala	38	57	95	7	102	33 937	332.7
Muut mielisairaalat (paitsi Helsin- gin omat)	96	131	227	27	254	40 524	159.5

Edellä olevan taulukon mukaan tuli 82.6 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 40.1 % huoltolautakunnan alaisen laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairaanhoidoloissa oli 41.5 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, Koskelan sairauskodissa, Kustaankartanon vanhainkodissa ja Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin kaikista laitoshoidosta saaneista 613 miestä ja 1 906 naista eli yhteensä 2 519 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 139 henkilön vähennystä.

Näiden laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

Koskelan sairaskoti laitoksineen

Sairaskodin uusi keskusrakennus eli N-rakennus valmistui ja otettiin käyttöön 20.5. Poliklinikkayhdistelmä aloitti toimintansa 1.7. Roihuvuoren vanhainkodin rakennustyöt aloitettiin vuoden alussa ja harjannostajaiset pidettiin 8.12. Hirvihaaran vanhainkodin toiminnan alkamisesta tuli 15.11. kuluneeksi 10 vuotta.

Useita sairaanhoitajien ja sairaanhoitajaoppilaiden kurseja ja harjoittelujaksoja järjestettiin sairaskodissa. Niinikään järjestettiin siellä harjoittelua Svenska Medborgarhögskolan'in opiskelijoille. Lisäksi järjestettiin lääkintävoimisteluoppilaille tilaisuus opiskella potilaan yleishoitoa laitoksen eri osastoilla.

Henkilökunnan muutoksista mainittakoon: prof. Sven Rehnberg valittiin yli-lääkäriksi, lääket. ja kir. tri Arne Kuusisto tp. apulaisylilääkäriksi, lääket. ja kir. tri Marcus Sundberg, lääket. lis. Riitta Hakki, lääket. ja kir. tohtorit Juhani Railo, Tauno Larmi ja Heikki Setälä sekä lääket. lis. Alexander Pingoud tp. osastolääkäriksi, lääket. lis. Ensti Pohjola valittiin anestesialääkäriksi, odont.lis. Eino Loukomies tp. hammaslääkäriksi, sair.hoit. Kaarina Leino tp. ylihoitajaksi, sairaanhoit. Hilikka Paukkunen osastonhoitajaksi, sair.hoit. Greta Ingves tp. osastonhoitajaksi, sair.hoit. Maija-Liisa Montén poliklinikanhoitajaksi, sair.hoit. Ulla Fagerholm tp. laboratoriohoitajaksi, Aino Keiste ja Eine Puputti tp. sosiaalihoitajiksi sekä lääkintävoimistelijat Birgitta Stenberg, Regina Boijer ja Eija Toiskallio lääkintävoimistelijain virkoihin. Eläkkeelle siirtyi mm. konemest. Kustaa Lehtiniemi, hoitajat Kerttu Vallin ja Agnes Seppälä, hoitoapul. Anna Kaikkonen, apumies Georg Bjugg sekä laitosapul. Aino Salo.

Helsinki-mitalin sai osastonhoit. Tyyne Lavikainen. Kaupunkiliiton kultaisen ansiomerkin 30 vuoden palveluksesta vahtimest. Eero Heiskanen ja lämmitt.-mekaanikko Kalle Hälinen, hopeisen ansiomerkin 25 vuoden palveluksesta keittäjä-varastonhoit. Anna Salin ja 20 vuoden palveluksesta keittäjä Olga Nieminen.

Huollettavat. Sairaskodissa laitoksineen hoidettiin kertomusvuonna 389 miestä ja 1 189 naista, yhteensä 1 578 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 1 011 henkilöä ja v:een 1962 jäi 1 002 henkilöä. Laitoksen työhuoneissa päivisin työskennelleitä, mutta kodeissaan asuvia työtupien miespuolisia työntekijöitä ei hoidokkilukuihin ole luettu.

Hoitopäiviä oli koko vuonna 352 921 eli 223.7 päivää keskimäärin huollettavaa kohden.

Menot ja tulot. Sairaskodin menot ja tulot olivat:

Menot	mk	Tulot	mk
Sairaskoti laitoksineen	808 654 767	Asuntoloiden tulot.....	21 616 954
Yhteensä	808 654 767	Aterialipukkeet	14 532 100
		Vuokratulot	4 320 000
		Muut tulot	7 192 331
		Geriatrisen poliklinikan pe- rimät maksut	269 595
		Yhteensä	47 930 980

Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 2 291: 31 mk ja nettokustannus eli laitoksen tulot vähennyksinä huomioonotettuina vastaavasti 2 155: 50 mk. Kus-

tannukset huollettavien ja laitoksen henkilökunnan ruokailusta olivat henkilöä ja päivää kohden 164: 93 mk, mihin eivät sisälly ruoan valmistuskustannukset.

Lääkärinhoito. Laitoksen laboratoriossa suoritettiin kaikkiaan 67 534 laboratoriotutkimusta. Röntgenosastolla oli kävijöitä 1 724 sekä suoritettuja röntgentutkimuksia 4 068 ja Ekg-tutkimuksia 2 008. Fysikaalista hoitoa annettiin 30 489 kertaa.

Ruumiinavaus pyrittiin suorittamaan kaikissa tapauksissa, jolloin se kuoleman syyn selvillesaamiseksi oli tarkoituksenmukaista, ja toimitettiin niitä patologisessa laitoksessa 217 ja oikeuslääketieteellisessä laitoksessa 2 tapauksessa.

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 455 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Tartunta- ja loistaudit	—	3	3
Kasvaimet ja vertamuodostavien elinten taudit	33	44	77
Herkistymätaudit	1	7	8
Mielisairaudet	1	1	2
Hermoston ja aistimien taudit	17	83	100
Verenkiertoelinten taudit	24	149	173
Hengityselinten taudit	6	23	29
Ruoansulatuselinten taudit	2	13	15
Virts- ja sukuelinten taudit	5	17	22
Tuki- ja liikuntaelinten taudit	—	7	7
Vanhuudentaudit ja epätarkasti määritellyt sairaudet ...	—	5	5
Tapaturmat	3	11	14
Yhteensä	92	363	455

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Sielunhoitotyö sairaskodissa oli sairaalain sielunhoitotyön johtokunnan alaisen sairaalapastorin sekä Hirvihaaran, Kulosaaren ja Torpan vanhainkodissa Kustaankartanon vanhainkodin papin tehtävänä. Jumalanpalveluksia ja hartaushetkiä oli 792 ja ehtoollisjumalanpalveluksia 36. Niiden lisäksi pidettiin Hirvihaaran, Kulosaaren ja Torpan vanhainkodeissa jumalanpalvelus kerran kuussa.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ylläpidettiin mm. laitoksen kirjaston avulla ja oli lainauksien luku 7 806. Huollettavien käytössä oli lisäksi 225 vuosikertaa suomen- ja ruotsinkielisiä päivä- ja aikakauslehtiä. Huollettaville järjestettiin askartelutoimintaa, jonka tuloksia esiteltiin marras-joulukuun vaihteessa järjestetyissä myyjäisissä. Eri järjestöt sekä laitoksen eri osastojen henkilökunta järjestivät viihdytystilaisuuksia. Elokuvaesityksiä oli yhteensä 56 kertaa sekä lisäksi erikseen Hirvihaaran vanhainkodissa 19 kertaa. Heinäkuussa sairaskodin ja pienten vanhainkotien huollettavat tekivät busseilla tutustumis- ja huvimatkan Hämeenlinnaan. 8.9. tehtiin vielä retki puutarhanäyttelyyn.

Työtoiminta. Varsinaista maanviljelykseen kuuluvaa toimintaa harjoitettiin vain Hirvihaaran vanhainkodissa. Koskelan sairaskodin puusepän- ja maalarintyöhuoneissa sekä pajassa työskenteli muutamia huollettavia. Näiden lisäksi työskenteli niissä lautakunnan työtupien työntekijöitä, keskimäärin 14 miestä päivittäin, heidän työpäiviensä luku oli 4 283.

Kustankartanon vanhainkoti

Vanhainkodin henkilökunnasta sai Helsinki-mitalin os.hoit. Salli Kivistö.

Huollettavat. Vanhainkodissa hoidettiin kertomusvuonna 175 miestä ja 817 naista eli yhteensä 992 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 751 henkilöä ja v:een 1962 jäi 772 henkilöä.

Huoltopäiviä oli koko vuonna 277 789 eli 280.0 päivää keskimäärin huollettavaa kohden.

Menot ja tulot. Vanhainkodin menot ja tulot olivat:

Menot	mk	Tulot	mk
Vanhainkoti	331 754 365	Asuntoloiden tulot.....	10 597 320
Yhteensä	331 754 365	Aterialipukkeet	6 026 850
		Vuokratulot	1 250 190
		Muut tulot	5 202 610
		Yhteensä	23 076 970

Bruttokustannus huollettavaa ja päivää kohden oli 1 194: 26 mk. Jos vähennetään tulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi 1 111: 19 mk. Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokailusta olivat henkilöä ja päivää kohden 150: 74 mk, mihin eivät sisälly ruoan valmistuskustannukset.

Huollettavien työ ja askartelu. Työkykyiset huollettavat suorittivat voimiensa mukaan erilaisia taloustehtäviä, korjaustöitä ym. Lisäksi hoitivat huollettavien lämmityksen, yövartioinnin, kirjastonhoidon sekä sanomalehtien ja huollettavien oman postin jakelun. Askartelutöinä suoritettiin tekstiilityötä, olki-, tuohi-, korni-, muovi-, rautalanka-, metalli- ja puutöitä, kirjansidontaa ym. Tällä tavoin valmistettujen tuotteiden myyjäiset pidettiin 6.12. Lisäksi tuotteiden markkinointia varten toimi askartelukeskuksen myymälä.

Lääkärihoito. Vanhainkodin 135-paikkaisessa sairausosastossa ja 12-paikkaisessa akuuttisairaiden hoitolassa oli kertomusvuonna 527 potilasta. Poliklinikassa oli lääkärin vastaanotolla käyntien luku 6 804, ollen suurin heinäkuussa 458 ja pienin joulukuussa 290. Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 17 183. Fysikaalisessa osastossa annettiin hoitoa 7 883 kertaa. Röntgentutkimuksia suoritettiin 920. Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 124 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Infektiotaudit	—	1	1
Kasvaimet	1	7	8
Hermoston taudit	2	20	22
Verenkiertoelinten taudit	19	50	69
Hengityselinten taudit	8	8	16
Ruoansulatuselinten taudit	1	1	2
Virtsaelinten taudit	2	3	5
Traumat	—	1	1
Yhteensä	33	91	124

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Jumalanpalveluksia pidettiin laitoksessa suomenkielisiä 53 yhteensä 3 720 kuuntelijalle ja ruotsinkielisiä 12 yhteensä 141

kuuntelijalle. Ehtoollisjumalanpalveluksia oli 8. Lisäksi pidettiin hartaushetkiä ja jumalanpalveluksia osastoissa ja eri yhteisöt kävivät laitoksissa pitämässä hartaustilaisuuksia.

Laitoksen kirjastosta lainattiin vuoden aikana 5 510 teosta. Huollettavien käytössä oli lisäksi päivä- ja aikakauslehtiä yhteensä 386 vuosikertaa.

Muuta virkistystä laitoksen vanhuksille toivat lisäksi kanttiini, henkilökunnan ja eri järjestöjen ja yksityisten järjestämät ohjelmalliset vierailut, askartelutuotteiden myyjäistilaisuus, 48 elokuvanäytöstä, keskusradio, kerhotoiminta jne. Vanhusten omatoimisesti toimittama »Iltarusko» niminen lehti ilmestyi 9 numerona. Kesällä järjestettiin vanhainkodin huollettaville Helsingin lähisaaristoon laivamatka, johon osallistui 170 vanhusta. Japanin suurlähettiläs suoritti helmikuussa ja Englannin parlamenttivaltuuskunta toukokuussa tutustumisvierailun vanhainkotiin.

Tervalammen työlaitos

Kertomusvuoden aikana tuli kuluneeksi 25 vuotta Tervalammen työlaitoksen toiminnan alkamisesta. Merkkivuoden johdosta ja kaupunginhallituksen tehtyä asiaa koskevan päätöksen järjestettiin huoltolautakunnan toimesta työlaitoksessa 28.4. tiedotustilaisuus kaupungin, valtiovallan ja lehdistön edustajille.

Huollettavat. Laitoksessa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 565 eri henkilöä, kaikki miehiä.

Huoltoapulain nojalla oli laitoksessa 74 henkilöä. Vuoden alussa oli näitä 28 miestä, v:een 1962 jäi 18.

Alkoholistilain nojalla hoidettiin vuoden aikana alkoholistihuoltolaosastossa 165 miestä. Seuraavaan vuoteen heitä jäi 36.

Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla oli laitoksessa 326 eri miestä.

Huoltopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 51 326.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 54 858 111 mk ja bruttotulot 35 124 771 mk. Maatilan tappio kertomusvuodelta oli 2 235 865 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 1 068: 81 mk. Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 384: 47 mk. Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan tappio, saadaan nettomenoksi 428: 03 mk hoitopäivältä.

Huollettavien työ. Huollettavat työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, navetta-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä kaikkiaan 38 253 työpäivää. Huollettavien laskettiin työllään korvanneen joko itse samaansa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 6 273 900 mk:n arvosta, mistä summasta 5 347 140 mk oli lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla työlaitoksessa olevien osuutta.

Terveystenhoito. Laitoksen lääkärin vastaanotoilla kävi kaikkiaan 1 472 potilasta. Yleinen terveydentila laitoksessa oli tyydyttävä.

Henkinen huolto. Huollettavien sielunhoidosta huolehti Vihdin kirkkoherra, minkä lisäksi eräät uskonnolliset järjestöt pitivät laitoksessa hartaustilaisuuksia. Muu henkinen virkistystoiminta oli monipuolista. Kerhoiltoja, elokuvanäytäntöjä, esitelmää, juhlia ja illanviettoja pidettiin säännöllisesti. Useita urheilu- ym. kilpailuja järjestettiin. Vielä mainittakoon radio- ja televisio-ohjelmien, sanoma- ja aikakauslehtien sekä laitoksen kirjaston tarjoamat viihdytys- ja kasvatusmahdollisuudet.

17. Huoltotoimi

Maatila. Tilalla oli peltoa ja niittyjä 148.71 ha, puutarhaa 4.5 ha ja metsää 552.76 ha. Viljelyksessä pyrittiin voimaperäiseen puutarha- ja juurikasvien viljelyyn. Viljellyt kasvit ja vastaavat satomäärät ilmenevät seuraavasta:

Kasvi	Viljelysala ha	Sato	
		Kaikkiaan kg	Hehtaaria kohden, kg
Ruis	5.07	11 595	2 287
Kevätvehnä	30.60	42 280	1 382
Ohra	5.97	6 270	1 050
Kaura + herne	22.50	53 890	2 395
Peruna	12.59	188 850	15 000
Sokerijuurikas	4.00	111 895	27 974
Heinä	27.50	118 500	4 309
Lanttu	1.50	50 000	33 333

Hevosia oli vuoden aikana 9. Hevostyöpäiviä suoritettiin 2 181. Traktoreita oli 4. Nautakarja käsitti vuoden alussa 50.5 ja lopussa 52 nautayksikköä. Koko karjan keskituotanto oli tarkastusvuonna 1960/61 4 131 kg maitoa, 182 kg rasvaa, rasvaprosentin ollessa 4.4. Tilalla tuotettiin tarkastusmaitoa 171 638 kg. Sikalassa oli vuoden alussa 470 ja vuoden lopussa 386 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin ja teurastettiin 744 sikaa.

Kotiaivustukset

Aikaisemmin mainituista 18 218 päämiehestä sai kertomusvuonna huoltoapua kotiaivustuksen muodossa 13 229, joista 8 729 pelkästään kotiaivustusta, loppuosan ollessa sellaisia, jotka kotiaivustuksen ohella saivat joko itselleen tahi jollekin perheenjäsenelleen laitoshoidtoa.

Kotiaivustukset annettiin osittain rahana, osittain vaatteiden, polttopuiden ym. huoltoismuodossa. Kuukausittain tapausta kohden laskettu kotiaivustus on viime vuosina ollut keskimäärin seuraava:

Vuosi	mk	Vuosi	mk	Vuosi	mk	Vuosi	mk	Vuosi	mk
1957	6 388:32	1958	7 096:62	1959	6 917:82	1960	8 461:17	1961	8 319:91

b. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaihuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 550 eri henkilöä, joista 178 miestä ja 372 naista. Voimassa olevan irtolaislain aikana on irtolaihuoltotoimenpiteitä eri vuosina kohdistettu seuraavaan lukumäärään eri henkilöitä:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1956	306	483	789
1938	132	359	491	1957	284	452	736
1939	176	466	642	1958	273	471	744
1940	145	551	696	1959	238	462	700
1945	71	548	619	1960	204	422	626
1950	218	547	765	1961	178	372	550
1955	369	567	936				

Kaikista huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 131, erikseen miehistä uusia 64 ja naisista 67. Eri vuosina on näiden ns. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1955	117	103	220
1938	71	171	242	1956	84	74	158
1939	79	185	264	1957	112	72	184
1940	53	238	291	1958	88	98	186
1945	41	128	169	1959	80	106	186
1950	122	112	234	1960	69	91	160
				1961	64	67	131

V. 1937—1961 on uusia irtolaisia ollut 2 324 miestä ja 3 479 naista eli yhteensä 5 803.

Uusien irtolaisten yhteenlaskettu määrä vuosilta 1937—1961 osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka irtolaislain voimassa ollessa ovat olleet irtolaishuolto-toimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 40 %, joten irtolaishuolto oli suurimmalta osaltaan naisten huoltoa. Seuraavat selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, joissa uusien irtolaisten olosuhteissa oli merkittävää eroa näihin verrattuna, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Irtolaishuollon peruste. Ryhmittämällä irtolaishuoltoon joutuneet sen perusteen nojalla, jota on katsottu pääperusteeksi, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä	21	11.8	74	19.9	95	17.3
Työn vieroksuminen	94	52.8	190	51.1	284	51.6
Kerjuu	4	2.2	—	—	4	0.7
Ammattihaureus	—	—	104	27.9	104	18.9
Muu peruste ¹⁾	59	33.2	4	1.1	63	11.5
Yhteensä	178	100.0	372	100.0	550	100.0

Uusien miespuolisten irtolaisten kohdalla oli työn vieroksuminen yleisin peruste, 43.8 %, »muun perusteen» osuus oli 37.5 % ja kuljeksivan elämän 17.2 %. Naispuolisista uusista irtolaisista oli suurin osa, 35.8 %, joutunut huoltoon kuljeksivan elämän, 32.8 % työn vieroksumisen ja 28.4 % ammattihaureuden perusteella.

Huoltotoimenpiteet. Eri huoltotoimenpiteitä sovellettiin irtolaisiin seuraavasti (taulukkoa laadittaessa on otettu huomioon kuhunkin irtolaiseen vuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide):

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	12	6.7	22	5.9	34	6.2
Kotikuntaan lähettäminen	10	5.6	17	4.6	27	4.9
Irtolaisvalvonta	104	58.4	108	29.0	212	38.5
Työlaitos	21	11.8	97	26.1	118	21.5
Pakkotyö	1	0.6	8	2.2	9	1.6
Jälkivalvonta	30	16.9	120	32.2	150	27.3
Yhteensä	178	100.0	372	100.0	550	100.0

¹⁾ Suurin osa näistä oli henkilöitä, jotka olivat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, kuten väkijuomien luvattomaan myyntiin.

17. Huoltotoimi

Suljetussa laitoshuollossa oli siten viimeksi sovelletun huoltotoimenpiteen mukaan runsas viidesosa kaikista irtolaishuollon alaisista henkilöistä. Uusista irtolaisista lähetettiin kotikuntaan 18.3 %, jäi varoitusasteelle 24.4 %, valvonta-asteelle 42 %, työlaitoksessa oli 6.9 % ja jälkivalvonnassa 7.6 %.

Useissa tapauksissa toimitettiin irtolaisia työlaitokseen tai pakkotyöhön poliisin toimesta, koska irtolaislain mukaan poliisipäälliköllä oli oikeus tehdä esitys irtolaisen huoltolaan lähettämistä ilman edellä käyviä lievempiä toimenpiteitä, milloin tämä oli kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä.

Irtolaisten huoltopäivien luku työlaitoksessa oli kaikkiaan 23 113, josta 3 984 miesten ja loput naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Aviosuhde ja syntyperä. Aviosuhteen mukaan ryhmittyvät irtolaiset seuraavasti:

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	98	55.0	216	58.1	314	57.1
Naineita	53	29.8	102	27.4	155	28.2
Leskiä	1	0.6	8	2.1	9	1.6
Eronneita	26	14.6	46	12.4	72	13.1
Yhteensä	178	100.0	372	100.0	550	100.0

Aviottomina syntyneitä ¹⁾ oli kaikista irtolaisista 62 eli 11.3 %. Miehistä erikseen oli aviottomia 10.7 % ja naisista 11.6 %.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteellinen osuus irtolaishuollossa olevista oli seuraava:

	18—20 v ²⁾	21—29 v	30—39 v	40—49 v	50 v —	Yhteensä
	%	%	%	%	%	%
Miehiä	2.8	19.1	33.2	21.9	23.0	100.0
Naisia	12.1	34.1	27.7	16.7	9.4	100.0

Muita tietoja. Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 251 eli 45.6 % kaikista, miehistä erikseen 125 eli 70.2 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 48.9 %.

c. Alkoholilakiin perustuva huolto

Huollettavien lukumäärä. Alkoholihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 2 943 henkilöä, joista 2 754 miestä ja 189 naista. Luku nousi n. 6 % edellisestä vuodesta. Sinä aikana, jona lakimääräistä alkoholihuoltoa Helsingin kaupungissa on suoritettu, on eri vuosina huollettu seuraavat määrät alkoholisteja:

¹⁾ Tietymätöntä syntyperää olevat mukaan luettuina. — ²⁾ Irtolaiskäsittelyä ei sovelleta 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1955	3 206	276	3 482
1938	764	41	805	1956	3 017	258	3 275
1939	817	38	855	1957	3 030	256	3 286
1940	533	14	547	1958	2 996	270	3 266
1945	1 447	198	1 645	1959	2 475	207	2 682
1950	3 076	338	3 414	1960	2 585	200	2 785
				1961	2 754	189	2 943

Kertomusvuoden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 2 225 miestä ja 158 naista eli yhteensä 2 383 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sen sijaan ensi kertaa vasta kertomusvuonna alkoholisti-huoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 529 miestä ja 31 naista eli kaikkiaan 560 henkilöä.

Näistä ns. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1955	720	73	793
1938	484	24	508	1956	649	38	687
1939	315	8	323	1957	644	61	705
1940	150	4	154	1958	612	63	675
1945	915	126	1 041	1959	396	30	426
1950	972	96	1 068	1960	481	25	506
				1961	529	31	560

V. 1937—1961 on uusia alkoholisteja ollut 15 840 miestä ja 1 615 naista eli yhteensä 17 455.

Uusien alkoholistien yhteissumma 17 455 v:lta 1937—1961 osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisiksi alkoholistilain voimassaoloaikana. Naisia oli näistä vain 9.3 %.

Seuraava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on tärkeimmissä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusista alkoholisteista varsinkin, jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksessa esitetystä.

Huollon peruste. Alkoholistihuoltoon ottamisen pääperusteen mukaan jakautuivat alkoholistit seuraavasti:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	11	0.4	3	1.6	14	0.5
Häiriö tai pahennus	928	33.7	63	33.3	991	33.7
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	29	1.1	1	0.5	30	1.0
Rasitukseksi joutuminen	19	0.7	—	—	19	0.6
Huoltoavun tarve	10	0.3	2	1.1	12	0.4
Juopumuspidätykset	1 520	55.2	110	58.2	1 630	55.4
Vapaaehtoisuus	237	8.6	10	5.3	247	8.4
Yhteensä	2 754	100.0	189	100.0	2 943	100.0

17. Huoltotoimi

Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyöminen, omaisten rasitukseksi joutumisen tai huoltoavun tarpeen johdosta joutui huoltoon 2.1 % (ed.v. 4.2 %). Eri perusteiden suhteelliset osuudet uusien alkoholistien osalta olivat jokseenkin samansuuruiset, paitsi että juopumuspidätysten osuus oli 56.8 % ja häiriön tai pahennuksen osuus 30.9 %. Vapaaehtoisina oli huollossa 247 alkoholistia¹⁾.

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien jakautuminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	494	17.9	26	13.8	520	17.7
Raittiusvalvonta	1 033	37.5	86	45.5	1 119	38.0
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon	313	11.4	22	11.6	335	11.4
Huoltolahoito, täytäntöönpanttu	319	11.6	11	5.8	330	11.2
Jälkivalvonta	595	21.6	44	23.3	639	21.7
Yhteensä	2 754	100.0	189	100.0	2 943	100.0

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 54.1 %, raittiusvalvontaan 28.7 %, huoltolahoitoon määrättiin 8.8 % ja jälkivalvontaan joutui 8.4 %.

Aviosuhde ja syntyperä. Aviosuhteen mukaan ryhmittäytyivät alkoholistit seuraavasti:

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	1 178	42.8	36	19.0	1 214	41.2
Naimeita	1 136	41.2	88	46.6	1 224	41.6
Leskiä	45	1.6	19	10.1	64	2.2
Eronneita	395	14.4	46	24.3	441	15.0
Yhteensä	2 754	100.0	189	100.0	2 943	100.0

Aviottomina syntyneitä²⁾ oli alkoholisteista 5.6 %.

Ikä. Eri ikäluokkien osuudet alkoholistihuollossa olevista olivat:

	Alle 18 v	18—20 v	21—29 v	30—39 v	40—49 v	50 v —	Kaikkiaan
Luku	6	18	356	887	884	792	2 943
%	0.2	0.6	12.1	30.1	30.1	26.9	100.0

d. Raittiushuolto

Huollettavien lukumäärä. Raittiushuoltotoimenpiteitä sovellettiin 853 eri henkilöön, joista 838 miespuolista ja 15 naispuolista. Näistä oli 242 jo edellisenä vuonna ollut raittiushuollon kohteena.

¹⁾ Vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta siten, kun he huoltolasta vapauduttuaan joutuvat ns. jälkivalvontaan. — ²⁾ Tietymätöntä syntyperää olevat mukaan luettuina.

Vuodesta 1947 lähtien, jolloin laki juopuneena tavattujen henkilöiden raittius-
huollosta tuli voimaan, on toimenpiteitä sovellettu eri vuosina seuraaviin henkilö-
määriin:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1947	168	9	177	1955	688	20	708
1950	784	14	798	1956	607	11	618
1951	811	7	818	1957	714	11	725
1952	743	22	765	1958	720	22	742
1953	729	13	742	1959	790	18	808
1954	685	24	709	1960	770	24	794
				1961	838	15	853

Huoltotoimenpiteet, aviosuhde ja syntyperä. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä aviosuhteen mukaan ryhmittyvät raittiushuollossa olleet seuraavasti:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	726	86.6	11	73.3	737	86.4
Raittiusuojelu	112	13.4	4	26.7	116	13.6
Yhteensä	838	100.0	15	100.0	853	100.0

Uusista tapauksista, joita oli 11 naista ja 600 miestä, sovellettiin 10 naiseen sekä 567 mieheen huoltotoimenpiteenä varoitusta ja muihin raittiusuojelua.

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	718	85.7	14	93.3	732	85.8
Naineita	116	13.8	1	6.7	117	13.7
Eronneita	4	0.5	—	—	4	0.5
Yhteensä	838	100.0	15	100.0	853	100.0

Aviottomina syntyneitä oli 12, minkä lisäksi yhden miehen syntyperä oli tuntematon.

Ikä. Suurin osa, yli 2/3, raittiushuollossa olleista oli 21—24-vuotiaita. Lakia voidaan soveltaa vain alle 25-vuotiaisiin. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	18—20 v	21—24 v	Kaikkiaan
Luku	255 ¹⁾	598	853
%	29.9	70.1	100.0

Uusista tapauksista 18—20 ¹⁾-vuotiaiden osuus oli hieman suurempi, 35.7 %.

¹⁾ Näistä yksi 17-vuotias.

e. Alkoholistihuollon poliklinikka, juopumuspidätykset

Alkoholistihuollon poliklinikan toiminta. V. 1950 aloitettua alkoholistipoliklinikkatoimintaa jatkettiin alkoholistihuollon tehostamiseen varattujen määrärahojen turvin. Poliklinikkaa johti huoltoviraston huoltopsykiatri lääket.lis. Pertti Leivonen 31. 7. saakka, 1.—15. 8. huoltoviraston sosiaalilääkäri tri Olli Piironen ja sen jälkeen vuoden loppuun saakka tri Lenni Lehtimäki. Lisäksi henkilökuntaan kuului kaksi puolipäivätoimista apulaislääkärinä, kaksi sosiaalityöntekijää, yksi puolipäivätoiminen sosiaalityöntekijä sekä sairaanhoitaja. Vastaanotto oli viidesti viikossa. Poliklinikkatyöskentely tapahtui iltaisin huoltoviraston alkoholistihuoltotoimiston yhteydessä olevissa huonetiloissa Siltasaarenkatu 3:ssa ja joulukuun alusta Vilhovuorenkuja 14:ssä.

Poliklinikan hoidossa oli vuoden aikana kaikkiaan 873 potilasta (ed.v. 741), joista miehiä oli 832. Uusia oli kaikista potilaista 425. Potilaitten käyntikertoja lääkärin luona oli 2 640 ja sairaanhoitajan luona 5 256. Potilaista oli 296 alkoholistihuoltotoimiston kirjoissa. Pääasiallisina hoitomuotoina käytettiin lääkehoitoa, psykoterapeuttista käsittelyä sekä sosiaalityöntekijäin johtamaa ryhmähoitoa.

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Alkoholistihuoltotoiminnan taustaa valaisevat seuraavat tilastotiedot Helsingissä asuvien juopumuspidätyksistä.

Ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 14 522 eri henkilöä, joista miehiä ¹⁾ 13 532 ja naisia 990. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 180 henkilöä enemmän. Ensi kertaa pidätettyjä oli 4 388 ja syytteesen asetettiin 9 122 henkilöä. Pidätyskertoja oli kaikkiaan 42 341. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuodessa oli miesten osalta 2.92 ja naisten osalta 2.83. Eniten pidätyksiä sattui elo- ja syyskuussa, vähiten tammi- ja joulukuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli rekisteröity alkoholisteina 6 436, irtolaisina 1 114 sekä raittiushuoltolain mukaisina tapauksina 1 603.

Juopumuspidätykset v. 1937—1961 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Vuosi	Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan			Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan	
	Helsingissä tapahtuneet	Muulla tapahtuneet	Yhteensä	Kaikkiaan	Niistä muulla asuvien pidätyksiä
1937	16 640	1 563	18 203	20 357	3 717
1938	17 464	1 604	19 068	20 155	2 691
1939	15 711	1 573	17 284	18 031	2 320
1940	13 549	1 952	15 501	16 378	2 829
1945	24 537	2 289	26 826	27 673	3 136
1950	32 117	2 129	34 246	36 647	4 530
1955	29 279	2 291	31 570	33 934	4 055
1956	28 520	2 393	30 913	32 193	3 673
1957	30 406	2 067	32 473	34 866	4 460
1958	29 747	1 569	31 316	34 664	4 917
1959 ¹⁾	33 836	3 627	37 463	39 338	5 502
1960	36 502	2 610	39 112	41 599	5 097
1961	37 378	5 063	42 441	44 743	7 365

¹⁾ Juopumuspidätystilasto on miesten osalta laadittu v. 1959—1961 aikaisemmasta menetelmästä poiketen otantamenetelmää käyttäen siten, että juopumuspidätyskortistosta on tasavälistä otantaa käyttäen poimittu joka neljäs kortti tilastokäsittelyyn.

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena on julkaistu eripainoksen taulukko-osastossa.

f. Lapsilisät ja sotilasavustukset

Kaupungin sosiaaliin oloihin vaikuttavista, valtion rahoittamista, mutta huoltolautakunnan täytäntöönpanotehtäviin joko osittain tai kokonaan kuuluvista toimintamuodoista, lapsilisistä ja sotilasavustuksista mainittakoon edellä viraston toiminnasta esitettyjen numerotietojen lisäksi seuraavaa:

Lapsilisää määrättiin huoltolautakunnan toimesta kertomusvuoden I neljänneksen aikana ¹⁾ maksettavaksi kaikkiaan 396 104 400 mk. Lapsilisän nostajien ja lapsisiin oikeutettujen vastaavat luvut I vuosineljänneksen aikana olivat seuraavat:

	Yksityisiä lapsilisän nostajia	Vastaava lasten luku	Lapset, joista lastensuojelu- lautakunta tai huoltolauta- kunta nosti lapsilisän	Lapsilisää saa- neiden lasten luku kaikkiaan
Neljännes				
I	65 086	108 718	1 311	110 029

Lapsilisää nostaneet yksityiset perheet (nostajat) ryhmittivät lapsiluvun mukaan vuoden I neljänneksen aikana seuraavasti:

Lapsilisää nostettiin	Nostajia	Lapsilisää nostettiin	Nostajia
1 lapsesta	35 004	6 lapsesta	142
2 »	20 174	7 »	60
3 »	7 194	8 »	8
4 »	1 982	9 »	3
5 »	519		
		Yhteensä	65 086

Sotilasavustusta maksettiin sotilasavustuslain nojalla asevelvollisten 706 omaiselle kaikkiaan 45.2 mmk.

g. Kodinhoitotoiminta

Kunnallisesta kodinhoitoavusta tuli osalliseksi eri kuukausina seuraava määrä perheitä:

tammikuu	560	heinäkuu	504
helmikuu	589	elokuu	548
maaliskuu	602	syyskuu	631
huhtikuu	604	lokakuu	637
toukokuu	641	marraskuu	674
kesäkuu	626	joulukuu	576

Kodinhoitoapua saaneiden eri perheiden lukumäärä oli koko vuonna 2 071, joista vanhuksia 493.

Kodinhoitoapua saaneiden perheissä suorittivat lautakunnan alaiset kodinhoitajat ja -siivoojat kaikkiaan 24 441 työpäivää, joista 1 296 tuli kodinsiivoojien osalle.

¹⁾ Lapsilisätoimisto siirtyi lastensuojelulautakunnan alaisuuteen 1.5. lukien.

Muulle kuin vähävaraisille annetusta kodinhoitoavusta perittiin asianomaisilta yhteensä 5 769 959 mk.

h. Ammattiopintojen avustaminen, invalidihuolto, työhuolto ja toipilasraha

Ammattiopintojen avustuslaissa edellytettyä huoltoa sai kertomusvuonna 1 151 Helsingissä opiskelevaa henkilöä. Heille valtion varoista maksettujen avustusten, apurahojen ja lainojen yhteinen määrä oli 15.7 mmk. Lisäävustuksina suoritettiin kaupungin varoista 2.9 mmk sellaisille, joiden valtion varoista saama avustus oli riittämätön tai jotka muusta syystä joutuivat turvautumaan kaupungin avustukseen.

Invalidihuoltoa sai kaikkiaan 982 invalidia lääkintähuollon, ammattikoulutuksen, työväline- tai raaka-aineavun ym. muodossa. Invalidihuoltomenoina suoritettiin kertomusvuonna n. 14 mmk, josta kaupungin osuus oli 0.6 mmk. Tämän lisäksi suoritettiin valtiokonttorin välityksellä 1 556 invalidille invalidirahana maksetut 129.5 mmk.

Sotaorpojen työhuoltomenoina suoritettiin 75 sotaorvolle kaikkiaan 2.6 mmk, minkä lisäksi 3 orpoa sai Presidentti Kallion rahaston varoista tilapäisavustuksia.

Tuberkuloosi- ja reumatoipilaille jaettavia toipilasrahoja varten talousarvioon merkitystä määrärahasta jaettiin 388 henkilölle yhteensä 9 049 800 mk. Tuberkuloositoipilaita oli 359 ja reumaatikkoja 30. Toipilasrahan suuruus oli normaalitapauksissa 12 000 mk kuukaudessa. Kansaneläkkeen tukiosaa saavalle se oli yksinäiselle täyden toipilasrahan (12 000 mk) ja tukiosan välinen erotus ja perheelliselle 1 000 mk/kk enemmän. Huoltoapua kotiaavustuksena saaville toipilasraha oli 3 000 mk/kk. Toipilasrahaa maksettiin säännönmukaisesti kolmen kuukauden ajalta.

i. Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtuvissa työskenteli kahdeksan työryhmää. Huoltosuhteessa olevia työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa työtupiin kaikkiaan 120 ja työsuhteessa olevia 19. Työtupien puutyöosaston huoltosuhteessa olevat työntekijät ovat jatkuvasti työskennelleet Koskelan sairaskodin työhuoneissa. Työtupien toimesta ohjattiin kodeissaan ja yksityisissä vanhainkodeissa asuville vanhuksille järjestettyä askarrutustoimintaa ja valmistettujen esineiden myynti hoidettiin työtupien myymälässä.

Työtupien pääasiallisimpina töinä olivat tekstiilihankinnat kaupungin eri laitoksille. Näistä mainittakoon vähävaraisten kansakoululaisten vaatteiden, sairaaloiden ja muiden huoltolaitosten vuode- ym. vaatteiden, huoltolautakunnan avunsaajien pitovaatteiden ym. valmistaminen. Kaupungin laitoksille mm. valmistettiin verhoja yhteensä 2 486 ikkunaan. Jalkineiden jakelu huoltolautakunnan avunsaajille ja vähävaraisille kansakoulunoppilaille samoin kuin vastaava kenkien korjaus oli niin ikään työtupien tehtävänä.

Huoltosuhteessa olevien työntekijäin lukumäärä oli suurimmillaan, 99, tammi-kuussa ja pienimmillään, 60, elokuussa. Kaikkien työntekijäin keskimääräinen luku kuukausittain oli 104. Työpäiviä oli koko vuonna 26 651, niistä huoltosuhteessa olevien 21 986, työsopimussuhteessa olevien 4 665. Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin keskimääräinen päiväansio oli 1 298:82 mk, ja huollettavien keskimääräinen

päiväpalkkio 354 mk. Viimeksi mainitut saivat lisäksi vapaan ruoan työpäivinä tai korvauksena 190 mk työpäivältä.

Työtupien bruttomenot kirjanpidon mukaan olivat 103 589 923 mk ja bruttotulot 99 826 020 mk, joten nettomenoiksi kameraalisen kirjanpidon mukaan jäi 3 763 903 mk eli työntekijää ja työpäivää kohden 141:22 mk.

Ehkäisevänä huoltomuotona oli työtuvilla tietty sosiaalinen merkityksensä. Sen avulla voitiin joukko kaupungin vakinaisia asukkaita estää joutumasta suoranaisten huoltoavun varaan.

Lopuksi on mainittava, että työtuissa työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu huollettaviin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa.

j. Lahjoitusrahastojen korkovaroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkoja saatiin kertomusvuonna huoltolautakunnan toimesta jaettavaksi kaikkiaan 194 063 mk, joka jaettiin avustuksina 117 eri henkilölle. Mainitut rahastot olivat seuraavat: Aleksandras understöd-rahasto, Maria Bergmanin testamenttirahasto, Vilhelm Elgin pauvres honteux-rahasto, Emma Grefbergin rahasto, Hedvig Charlotta Gripenbergin rahasto, Carl Gustaf Hanellin rahasto, John Holmströmin rahasto kainojen köyhien hyväksi, Alfred Kordelinin avustusrahasto, Elsa Maria Lampan rahasto, Puolisoiden Isak Mattsson-Kivilän apurahasto, Christina Othmanin rahasto, Adolf Fredrik Sierckin rahasto, Carl Sierckenin rahasto, Valdemar Wavulinin lahjoitusrahasto ja W. J. S. Westzynthiuksen testamenttirahasto.

Näitä avustuksia ei ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin eikä lahjoitusvaroja saaneita henkilöitä ole otettu huomioon kertomuksen tilastokatsauksissa, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös huoltoapulain nojalla.

III. Huoltotoimen kustannukset

a. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa oli osoitettu kertomusvuodeksi huoltotointa varten ¹⁾ varoja yhteensä 3 159 305 332 mk, josta määrästä kuitenkin 5 mmk oli kaupunginhallituksen käyttövaroja.

Huoltolautakunnan bruttomenot ¹⁾ nousivat kaikkiaan 2 843 074 854 mk:aan. Kun tästä vähennetään erälle sosiaalista toimintaa harjoittaville yhdistyksille ja laitoksille jaetut avustukset (49 906 148 mk) sekä kaupunginhallituksen käyttövaroista eräisiin hankintoihin, avustuksiin ym. suoritetut erät (1 713 035 mk), jäi varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 2 791 455 671 mk.

Kun tästä vähennetään tulot 1 017 749 993 mk, jää jäljelle 1 773 705 678 mk, mikä osoittaa huoltolautakunnan varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupungille aiheutuneet todelliset nettomenot.

Edellisestä vuodesta ne nousivat 56 371 654 mk.

¹⁾ Kansaneläkelaitokselle suoritettavia kustannusosuuksia lukuun ottamatta.

17. Huoltotoimi

Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1952—1961 vaihdelleet seuraavasti:

Vuosi	mk	Vuosi	mk
1952	611 778 806	1957	1 026 586 741
1953	685 298 841	1958	1 409 965 503
1954	781 233 923	1959	1 598 725 451
1955	874 428 981	1960	1 717 334 024
1956	1 050 302 171	1961	1 773 705 678

Seuraavat taulukot osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin.

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan
	m a r k k a a	
Korvaukset annetusta huollosta	600 300 000	725 386 206
Koskelan sairaskoti laitoksineen:		
Asuntoloiden tulot	21 000 000	21 616 954
Aterialipukkeet	12 500 000	14 532 100
Vuokratulot	4 320 000	4 320 000
Muut tulot	6 000 000	7 192 331
Geriatrisen poliklinikan perimät maksut	5 000 000	269 595
Kustaankartanon vanhainkoti:		
Asuntoloiden tulot	11 300 000	10 597 320
Aterialipukkeet	6 000 000	6 026 850
Vuokratulot	1 250 190	1 250 190
Muut tulot	4 600 000	5 202 610
Tervalammen työlaitos ja maatila:		
Työlaitoksen tuloja	16 931 960	16 783 902
Korvaukset valtiolta	17 413 276	18 340 869
Maatilan tuloja	46 835 000	50 086 041
Työtuvat	80 000 000	99 826 020
Kodinhoitotoiminta:		
Valtionapu kodinhoitotoiminnasta	20 000 000	26 928 951
Tuloja kodinhoitomaksuista	4 500 000	5 769 959
Sekalaiset tulot	2 000 000	3 620 095
Yhteensä	859 950 426	1 017 749 993

Menot ¹⁾	Määrärahat talous- arvion mukaan	Todelliset menot tilien mukaan
	m a r k k a a	
Huoltolautakunta ja huoltovirasto	356 157 868	361 718 462
Koskelan sairaskoti laitoksineen	878 576 465	808 654 767
Kustaankartanon vanhainkoti	345 642 377	331 754 365
Tervalammen työlaitos ja maatila	113 458 826	107 180 017
Työtuvat	114 925 996	103 589 923
Sairaalahoido	384 250 000	261 583 414
Avohuollon lääkintäkustannukset	87 000 000	84 502 843
Suoranaiset avustukset	700 000 000	624 806 363
Matkakustannukset	475 000	331 719
Hautauskustannukset	4 300 000	3 031 600
Alkoholistihuollon tehostaminen	3 600 000	5 015 371
Sekalaiset menot	1 638 800	690 870
Kunnallinen työhuolto	3 700 000	3 533 205
Laitoshuollossa olevien käyttövarat	79 000 000	72 232 700
Vanhusten kodinhoito	3 000 000	1 870 543
Tuberkuloottisten ja reumasairaiden jälkihuolto	13 000 000	9 049 800
Avustukset yksityisille laitoksille ja järjestöille	52 140 000	49 906 148
Huoltolautakunnan hallinnossa olevien rakennusten kun- nossapito	13 440 000	11 909 709
Yhteensä	3 154 305 332	2 841 361 819
Kansaneläkkeiden tukiosien kunnanosuudet	630 000 000	632 305 938
Kaikkiaan	3 784 305 332	3 473 667 757

Huoltotoimen nettomenot²⁾ ovat viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana olleet kutakin kaupungin asukasta kohden (keskiväkiluvun mukaan) seuraavat:

Vuosi	mk	Vuosi	mk
1952	1 572: 61	1957	2 409: 23
1953	1 733: 06	1958	3 231: 16
1954	1 952: 32	1959	3 592: 66
1955	2 142: 77	1960	3 793: 38
1956	2 520: 66	1961	3 837: 14

Lisäksi huoltolautakunta suoritti kertomusvuonna kansaneläkkeiden tukiosien kunnanosuuksia kansaneläkelaitokselle kaikkiaan 632 305 938 mk.

b. Annetusta huollosta perityt korvaukset

Asiamiesosaston toimesta perittiin rahakorvauksia annetusta huollosta 883 751 043 mk, josta 725 386 206 mk huoltolautakunnan ja 158 364 837 mk lasten-
suojelulautakunnan antamasta huollosta. Perimiestyö jakautui seuraavasti:

¹⁾ Taulukkoon ei sisälly kaupunginhallituksen käyttövaroista suoritettuja menoja, joiden yhteis-
summa oli 1 713 035 mk. — ²⁾ Kansaneläkelaitokselle suoritettavia kustannusosuuksia lukuunottamatta.

17. Huoltotoimi

	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä mk
Valtiolta perityt ¹⁾	104 749 372	55 449 195	160 198 567
Toisilta kunnilta perityt	1 392 675	3 113 854	4 506 529
Yksityisiltä perityt	619 244 159	99 801 788	719 045 947
Yhteensä	725 386 206	158 364 837	883 751 043

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 68 mieheltä ja 3 naiselta työlaitoksessa suoritettun työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli kertomusvuonna yhteensä 1 017 080 mk, josta 673 540 mk huoltolautakunnalta saadun ja 343 540 mk lastensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä.

Huoltolautakunnalle tulevien rahakorvausten yhteismäärä nousi edelliseen vuoteen verraten 127 257 026 mk eli 21.2 %. Erikseen laskien nousi valtiolta perittyjen korvausten määrä 49 %, toisilta kunnilta perittyjen laski 40.2 % ja yksityisiltä perittyjen määrä nousi 17.8 %. Yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista on kymmenvuotiskautena 1952—1961 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	%	Vuosi	%
1952	45.4	1957	86.8
1953	47.7	1958	92.9
1954	62.3	1959	88.3
1955	64.5	1960	87.9
1956	77.8	1961	85.4

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuuntaa voidaan vielä ilmaista vertaamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Nämä suhdeluvut ovat kymmeneltä edelliseltä vuodelta, mutta on otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä sekä samana vuonna että useina edellisinäkin vuosina annettua huoltoa. Suhdeluvut ovat seuraavat:

Vuosi	%	Vuosi	%
1952	14.2	1957	27.2
1953	16.8	1958	21.5
1954	16.0	1959	22.6
1955	18.8	1960	22.7
1956	18.6	1961	25.5

¹⁾ Summaan sisältyy kertomusvuonna valtiolta huoltoapulain 5 luvun säännösten nojalla saatu korvaus.